

Javaslat a

„Az 1956--es Forradalom és-szabadságharc a emlékezete Sümegen.

1”

***települési/tájegységi/ágazati²
értéktárba történő felvételéhez***

Készítette:
Oszkai Réka

Sümeg, 2025. 05. 13.

¹ Kérjük, adja meg a nemzeti érték pontos megnevezését.

² Kérjük, húzza alá a megfelelőt.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Kisfaludy Művelődési Központ, Könyvtár és Emlékház

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Oszkai Réka

Levelezési cím: 8330 Sümeg, Széchenyi György u. 9-11.

Telefonszám: 70/453-7904

E-mail cím: sumegiprogramok@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: **Az 1956--es Forradalom és-szabadságharc a emlékezte Sümegen.**

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:³:

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ <u>kulturális örökség</u>	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- ☐ igen
amely nemzetiség:⁴

- ☐ nem

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

Városi Könyvtár

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

- ☐ települési ☐ tájegységi ☐ ágazati

amely értéktár neve: Sümegi Települési Értéktár

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

³ Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

⁴ Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

Az 1956-os forradalom és szabadságharc országos jelentőségű eseményei a sümegi közösség életére is jelentős hatással voltak. A helyiek sorsa összefonódott a forradalom eszméjével, és az események emléke a mai napig meghatározza a város történeti tudatát.

A járás területén az október 23-án Budapesten, Keszthelyen és Veszprémben kibontakozó forradalmi események gyorsan visszhangra találtak. A lakosság izgatottan figyelte a híreket, majd több településen is megmozdulások, gyűlések, zászlócserék, sőt kisebb megemlékezések zajlottak. A szabadságharc szellemisége rövid idő alatt áthatotta a közgondolkodást.

Sümeg és környéke már az 1945-ös szovjet megszállás óta számos törvénytelen és megtorlás színtere volt, amelyeket a helyi hatalmasságok közreműködése csak súlyosbított. Ez a történeti háttér fokozta az emberek igazságérzetét és szabadságvágyát 1956 őszén.

A közösség 2016-ban – egy helyi program keretében – közösen dolgozta fel és idézte fel az 1956-os forradalom helyi történéseit, személyes visszaemlékezések és dokumentumok alapján. E program során újra hangsúlyt kapott a történelmi múlt közösségformáló ereje. Az esemény nemcsak a múlt méltó felidézése volt, hanem **élő közösségi élmény**, amely példát adott arra, miként lehet a történelmi emlékezetet közös cselekvéssé és identitáserősítő élménnyé formálni.

A történelmi helyszíneket érintő, kültéri rendezvény lehetőséget adott a történelem újralására, bevonva, megmozgatva a több száz szereplő a közönséget is, akik így aktív befogadóként, passzívan is aktív résztvevői voltak a történelemidézésnek.

Az önkéntes szereplők számára is nagy megtiszteltetés volt, hogy csatlakozott a forradalmi tömeghez a Veszprémi Petőfi Színház két színművésze, Kőrösi Csaba és Módri Györgyi, akik színvonalas előadásukkal járultak hozzá a rendezvény sikeréhez.

A megemlékezés első helyszínéről, a posta előtt, a forradalmi követelések megfogalmazása után a több száz főre duzzadt tömeg, forradalmi hangulatban érkezett a Ramassetter szobor elé, ahol a rendezvény egyik legtorokszorítóbb jelenetének voltak a szemtanúi. A gimnáziumba bezárt, kitörni szándékozó diákok és a lázongó tömeg farkasszemet nézett a szemben lévő Rendőrség épületével. A feszültséggel teli hangulatban egy rendőr jelent meg kettes létrával a vállán, majd a magyar zászlót leemelve, annak közepéből kivágta a gyűlölt címet. Ezzel jelezte, hogy a rendőrségnek nincs szándékában vérfürdőt rendezni, egyetértenek a tüntetők követeléseivel. A harmadik, egyben utolsó helyszínen, a Népkert előtt, mozgalmasan zárult a program, tánccal, verssel, dalokkal és az Orosz hagyományőrzők félelmetes, fegyveres bevonulásával.

A rendezvényen a város civil szervezeti, művészeti csoportjai és intézményei mellett helyi és térségi önkéntesek is részt vettek.

Az érték így nem csupán a történelmi események dokumentálása, hanem azok kreatív és közösségi feldolgozása – egyedi módszertan és helyi modell, amely más települések számára is követendő lehet.

A Miklósi-Sikes Csaba által készített **kézírtos feldolgozás** részletesen dokumentálja az eseményeket és a szereplőket, így történeti forrásként is kiemelkedő értékű. Az 1956-os forradalom helyi története és emlékezete tehát nemcsak a történelmi múlt része, hanem élő közösségi hagyomány, amely példát ad bátorságból, összefogásból és hazaszeretetből.

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett:

Az 1956-os forradalom és szabadságharc sümegi járási emlékezete kulturális és történeti érték, amely mélyen gyökerezik a helyi közösségek kollektív emlékezetében. A múlt feldolgozása, dokumentálása és közösségi szintű újraélése hozzájárul a helyi identitás megerősítéséhez. A kézirat és a közösségi program példát mutat arra, hogyan lehet az emlékezetpolitikát a közösségformálás szolgálatába állítani.

Ez az érték több szempontból is kiemelkedő:

- **Történeti jelentőségű**, mivel a helyi 1956-os események dokumentáltak, kutatottak, hitelesen feldolgozottak.
- **Közösségformáló erejű**, mert a történelmi újrarájátszás során különböző generációk (gyermekek, fiatalok, felnőttek) együtt idézték meg a múltat.
- **Kulturális innováció**, mert a kéziratból született forgatókönyv és annak színházi-eseményyszerű megvalósítása egyedülálló módon ötvözi a helytörténetet, a közösségi művészetet és az élménypedagógiát.
- **Fenntartható**, mert a dokumentáció és a közösségi emlékezet alapot adhat rendszeres megemlékezésekhez, iskolai neveléshez, identitáserősítéshez.

Az érték tehát méltán illeszkedik a történelmi emlékhelyek és közösségi hagyományörzés kategóriájába, és hozzájárul Sümeg város történelmi tudatának, valamint kulturális önazonosságának erősítéséhez.

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

- Miklósi-Sikes Csaba: Az 1956--es Forradalom és-szabadságharc a sümegi járás területén. Október 23 előtti történések.
- Bank Barbara – Mészáros Gyula: Az 1956-os forradalom és szabadságharc Sümegen és a sümegi járásban. MNL VeML, Veszprém, 2017. (A Veszprém Megyei Levéltár kiadványai 40.) 168 oldal
https://epa.oszk.hu/00800/00861/00083/pdf/EPA00861_aetas_2018_04_206-208.pdf
- Gadácsi-Szijártó Alapítvány: 60 éve történt Sümegen - 1956-os forradalom és szabadságharc emlékére - Szakmai beszámoló
- Sümeg és Vidéke 2026. október-november száma
- <https://sumegtv.hu/az-1956-os-forradalom-es-szabadsagharc-emlekezete-megelevenedett-a-tortenelem-sumeg-belvarosaban/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=38yWzcU6OI8>
- Veszprém megyei Levéltár

9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés *m*) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, -

ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról

Fényképek

Sümeg 1956. október 27. Népkert. Forradalmi nagygyűlés Raffay József postamester beszél

2016-os megemlékezés

Utcaszínházzal emlékezett Sümegek 1956-ra

felidézni lehet a múltat, hanem kö-
rül is lehet élni.

Az alapötlete a „60 éve történt Sü-
1956-os forradalom és szabadságharc
című programnak, melynek keretében
különleges nagyszabású, szabadtéri,
rendezvényt tartott Sümegek Város Önkö-
ormányának együttműködve Gadácsi – Szijjártó
Képzőművészeti Alapítvánnyal
Kisfaludy Sándor Művelődési Központ
keretében.

A történet események megelődését
Szijjártó Kanadai Magyar Képző-
művészeti Alapítvány segítette egy elnyert pá-
rtmunkát a Magyar Művészeti Akadémia

rendezvény a hagyományos koszorúzással
a Városi temetőben, ahol Nagy József
kanonok mondott föhászt.

Ami ezután következett az alaposan túllépett
a megszokott kereteken. Az eredeti helyszíneken,
a Kossuth utcán a Posta majd a Ramasster
szobor előtt végül pedig a Kisfaludy téren ele-
venednek meg a sümegek történetek, ezzel is em-
léket állítva a 60. évfordulónak. Az előadásban
mindenki szereplőnek érezhette magát, az egyszerű
bárméskodók is aktívan részt vettek benne a
helyi és térségi lakosok, a civil szervezetek, a
hagyományörzők, a néptáncosok, a diákok.

Az 1956-os forradalom és szabadságharc em-
lékének ébren tartására azt igazán különleges
eszközt választották az idén Sümegekben, eredeti
helyszíneken, korhű ruhákba öltözve, lódenka-
bátban és svájci sapkában mintegy népfelke-
lés-szerűen elevenítették meg a hatvan évvel ez-
előtti október sümegek eseményeit.

Nagyon jó volt látni a résztvevők és szemlélődők
sokaságát, nagyon ritka, hogy egy nemzeti ünnep
ekkora tömeget legyen képes megmozgatni és
bevonni az emlékezésbe.

Az ezer fős tömeg pontról-pontra izgatottan
követte a megemlékezés eseményeit. Olyan volt
az egész, mint egy időutazás. Az illúzióhoz
persze előbb nagyon sok munka kellett.

Bótkon Gyula tanár úr, a Rami szinkör vezetője
írta meg az 1956-os sümegek forradalmi meg-
mozdulások forgatókönyvét. Aztán óriási lelke-
sedéssel látott a szervezéshez, a megvalósításhoz.
Szerencsésen párosult ehhez a tervhez egy pá-
lyázat, az önkormányzat támogatása és a műve-
lődési intézmény szakmai szervezete. És sora
jelentkeztek a civilek, felnőttek és gyerekek,
akik részesei akartak lenni a nem mindennapi
eseménynek. Megidéztek a történelmet, a város
helyszínein megelevenedtek a 60 évvel ezelőtti
események. Itt volt a bazi hírhöz, Kisfaludy
István, a forradalmi tanács elnöke, lelkesen az
ügy mellé álltak a gimnazisták, és a helybéli
forradalmárok. Korabeli ruhákban, járművekkel,
teljes átéléssel. Minden pont úgy, mint akkor.

A rendezvényen közreműködtek Körösi Csaba
és Mődri Györgyi a Veszprémi Petőfi Színház
művészei, valamint Pinter Zoltán a 202. Lövész-
hadosztály Szovjet hagyományörző baráti kör,
Rami –szinkör, Balance táncsoport, a Kisfaludy
Sándor Gimnázium tanulói, Sümegek és Bazi la-
kosságának képviselői. A rendezvény fővédnöke
Miller Lajos Kossuth-díjas operatőr volt.

Az utcaszínházi műsort követően a Kisfaludy

Az ezer fős tömeg pontról-pontra iz-
követte a megemlékezés eseményeit. Olyan volt
az egész, mint egy időutazás. Az ill-
persze előbb nagyon sok munka kellett

Bótkon Gyula tanár úr, a Rami szinkör
írta meg az 1956-os sümegek forradalmi meg-
mozdulások forgatókönyvét. Aztán óriási lelke-
sedéssel látott a szervezéshez, a megvaló-
Szerencsésen párosult ehhez a tervhez egy pá-
lyázat, az önkormányzat támogatása és a műve-
lődési intézmény szakmai szervezete. És sora
jelentkeztek a civilek, felnőttek és gy-
akik részesei akartak lenni a nem min-
eseménynek. Megidéztek a történelmet,
helyszínein megelevenedtek a 60 évvel eze-
események. Itt volt a bazi hírhöz, Kis-
István, a forradalmi tanács elnöke, lelke-
ügy mellé álltak a gimnazisták, és a l-
forradalmárok. Korabeli ruhákban, jármű-
teljes átéléssel. Minden pont úgy, mint al-

A rendezvényen közreműködtek Körösi
és Mődri Györgyi a Veszprémi Petőfi Sz-
művészei, valamint Pinter Zoltán a 202. L-
hadosztály Szovjet hagyományörző bar-
Rami –szinkör, Balance táncsoport, a Ki-
Sándor Gimnázium tanulói, Sümegek és B-
kosságának képviselői. A rendezvény főv-
Miller Lajos Kossuth-díjas operatőr volt.

Az utcaszínházi műsort követően a Ki-
Sándor Emlékházban „1956-os Emlékiáll-
várták az érdeklődőket. A meghitt hangul-
lton a Magyar Emlékekért a Világban Eg-
tablókiállítás, a kort megidéző fotók, ve-
könyvek kaptak helyet.

Az 1956-os forradalom és szabadságharc
60. évfordulója alkalmából

2016. október 23-án, 14.30-tól

bemutatjuk a

"60 éve történt Sümegen"

Az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékére
című műsort, amelyben eredeti helyszíneken elevenítjük meg
az 1956-os sümegi eseményeket.

Helyszínek:

Kossuth Lajos u. (Posta előtt),
Ramassetter szobor,
Kisfaludy tér

Közreműködnek:

Kőrösi Csaba és Módri Györgyi

a Veszprémi Petőfi Színház művészei,
valamint

Pintér Zoltán,

202. Lövészadosztály Szovjet hagyományörző baráti kör,

Rami- színekör, Balance táncsoport

A Kisfaludy Sándor gimnázium tanulói,
Sümeg és Bazsi lakosságának képviselői,

Hangfelvételtől:

Miller Lajos, Miller Zoltán, Kaszás Attila, Palcsó Tamás

Koreográfia: Fehér Barbara

Rendezte: Bókkon Gyula

A rendezvény fővédnöke:

Miller Lajos Kossuth-díjas operaénekes

Támogató:

